

**СТРАТЕГИЈА УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ
ОПШТИНЕ ВАРВАРИН
за период од 2023. до 2025. године**

САДРЖАЈ

Одељак	Страна
1. УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ	3
2. ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР	5
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	8
3.1 Демографски подаци	8
3.2 Кључни партнери за спровођење локалне омладинске политике	20
3.3 Анализа постојећих услуга за младе	22
3.4 Анализа остварених резултата спровођења претходног планског документа	23
3.5 Анализа расположивих могућности	23
4. АНАЛИЗА ПОТРЕБА МЛАДИХ И ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА	25
4.1 Анализа потреба младих	25
4.2 Анализа проблема	25
4.3 Анализа упоредне праксе	26
5. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ	27
6. ВИЗИЈА	28
7. ЦИЉЕВИ СТРАТЕГИЈЕ	28
7.1 Општи циљ	28
7.2 Посебни циљеви	28
8. МЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА	30
8.1 Посебан циљ 1.1 Оснаживање младих за запошљавање и самозапошљавање	31
8.2. Посебан циљ 1.2: Побољшани услови за волонтеризам и активно учешће младих	32
8.3.Посебан циљ 1.3: Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих	33
8.4 Посебан циљ 1.4: Унапређење културних програма за младе	35
9. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ	37
10. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ	37
11. ОБЈАВЉИВАЊЕ	37
12. АКЦИОНИ ПЛАН	36

1. Уводна реч председника општине

Млади, као покретачка снага сваког друштва, морају да имају право, а и прилику да активно учествују у свим сферама друштвено-политичког живота заједнице. Ефикасна омладинска политика би требало да буде нужни елемент реформе и опште демократизације друштва.

Као што се и у Националној стратегији за младе за период од 2015. до 2025. наводи, сви морамо да радимо на унапређењу друштвеног положаја младих и стварању услова за остваривање права и интереса младих у свим областима. Стратешко опредељење сваке одговорне општине је да ради са младима и за младе, и да тежи обезбеђивању услова који ће омогућити младима да у потпуности достигну своје потенцијале, активно учествују у друштву, доприносећи не само сопственом развоју, већ и развоју друштва.

У изради Стратегије учествовали су све кључне локалне институције, организације и појединци, са заједничким циљем да се створи прецизна слика стања омладинске политике у општини. Током израде Стратегије настојало се да се идентификују постојећи проблеми, анализирају капацитети свих кључних актера и да се понуде конкретна решења за оне проблеме који су препознати као приоритетни. Стратегија осликава тренутно стање на плану омладинске политике и указује на правце деловања којима се постојећи проблеми могу превазићи или бар смањити. Трајни ефекти овог документа треба да буду повећање запошљивости и самозапошљивости младих, подстакнут активизам младих кроз побољшање услова за удруживање младих, стварање подстицајног окружења за волонтирање младих, смањење ризичног понашања младих, односно усмеравање младих ка здравим и безбедним стиловима живота.

Ова Стратегија је још један, конкретан доказ да се општина Варварин јасно определила да преузме активну улогу у процесу развоја омладинске политике на локалном нивоу. Она је оквир који ће омогућити да се плански и промишљено усмере све расположиве снаге и ресурси на обезбеђивање услова за квалитетнији развој и учешћа младих у друштву.

У циљу израде Стратегија унапређења положаја младих општине Варварин за период 2023–2025, формирана је општинска радна група коју су чинили представници/це локалне самоуправе као носиоца процеса и представници/це локалних институција и организација који се у оквиру својих надлежности баве младима.

2. ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР

Позитивно законодавство релевантно за област омладинске политике, како на државном тако и на локалном нивоу, у Републици Србији обухвата следеће законе:

Закон о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18)

Овим законом се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. Предметним законом је - поред осталог, уређен појам, структура и садржина докумената јавних политика, без обзира на ниво власти на којем се доносе. У конкретном случају, Стратегија унапређења положаја младих општине Варварин (као најзначајнији документ јавне политике на локалном нивоу у предметној области) донета је на основу одредаба наведеног закона и то:

- у складу са чланом 13. Закона о планском систему у погледу структуре обавезних елемената које стратегија треба да садржи;
- у складу са чланом 23, у погледу усклађености са планским документима донетим на републичком нивоу и нивоу аутономне покрајине на чијој се територији налазе (искључиво уколико се ЈЛС налази на територији аутономне покрајине), при чему се водило рачуна о изворним надлежностима општине/града и аутономне покрајине у домену планирања, прописаних Уставом и законом;
- у складу са чланом 38, којим је прописано да документ јавне политике јединице локалне самоуправе усваја скупштина јединице локалне самоуправе, изузев уколико је другачије прописано посебним законом.

Закон о младима („Службени гласник РС”, број 50/11)

Овим законом се дефинишу оквири и услови за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит, структуре омладинског сектора, права, обавезе и одговорности у зависности од одговарајућег нивоа власти, афирмација аутономије омладинских удружења, удружења за младе, савеза и кровних савеза. Закон о младима по први пут јасно дефинише јавни интерес у областима омладинског сектора на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Када је у питању локални ниво, Закон о младима утврђује да се финансирање потреба и интереса младих у јединици локалне самоуправе

врши у складу са интересима и потребама сваке ЈЛС посебно, као и њеним економским могућностима. Нарочито је исказана важност остваривања потреба и интереса младих у областима омладинског сектора када се ради о обезбеђивању услова за учешће младих у изради и спровођењу локалног акционог плана за младе, подстицању младих да активно учествују у друштвеним токовима кроз афирмацију и подршку омладинским активностима, омладинском раду и неформалном образовању, оснивању и раду канцеларија за младе, клубова за младе, омладинских центара и др, подстицању младих да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета њихових удружења и савеза, као и стварање услова за активно и квалитетно провођење слободног времена младих, бављење спортом, неговање здравих и безбедних стилова живота, спровођење волонтерских активности, организацију обука, семинара и манифестација од значаја за запошљавање и усавршавање младих, те и других видова организованог и смисленог учешћа младих у раду јавних институција (на пример школски и студентски парламенти). Јасно је утврђено и да се средства за остваривање наведених, као и других, потреба и интереса младих обезбеђују у буџету ЈЛС.

Плански документи од посебне важности за спровођење омладинске политике и саме Стратегија унапређења положаја младих су:

**Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године
(„Службени гласник РС”, број 22/15).**

Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године дефинише девет стратешких циљева као жељених, промењених стања када су у питању млади у областима од интереса за младе, и то:

- запошљивост и запосленост младих жена и мушкараца;
- квалитет и могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативност младих;
- активно учешће младих жена и мушкараца у друштву;
- здравље и благостање младих жена и мушкараца;
- услови за развијање безбедносне културе младих;
- подршка друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености;
- мобилност, обим међународне сарадње младих и подршка младим мигрантима;
- систем информисања младих и знање о младима;
- коришћење и учешће младих у креирању културних садржаја.

**Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији
(„Службени гласник РС”, број 104/06)**

У погледу унапређења здравља младих, укључујући и оспособљавање младих за бригу о сопственом здрављу, препознаје неколико кључних опредељења као што су:

- промоција здравља младих и примарна превенција;
- развој партнерских односа и јачање законске регулативе.

У овој стратегији, нарочито је истакнута потреба да се свим младим људима обезбеди сет здравствених услуга које су: поверљиве и квалитетне, засноване на потребама младих, а које обављају мотивисани, пријатељски расположени и едуковани здравствени радници у безбедном окружењу за младе и у чијем планирању, спровођењу, праћењу и оцењивању млади имају кључну улогу.

Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године

Ова стратегија за свој општи циљ има *Успостављен стабилан и одрживи раст запослености заснован на знању и достојанственом раду*, чији ће се степен достизања између осталог мерити и повећањем стопе запослености и стопе активности младих жена и мушкараца, као и смањењем стопе незапослености младих жена и мушкараца. Поред наведеног, посебан циљ - *Унапређен положај незапослених лица на тржишту рада*, предвиђа умањење стопа NEET за младе, као и платног јаза између младих мушкараца и жена. Наведена стратегија, као посебну меру предвиђа *Побољшање положаја младих на тржишту рада*, а поред ње предвиђа и унапређење услуга каријерног вођења и саветовања за младе, унапређење заштите младих са статусом детета без родитељског старања, односно незапослених младих који су били у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама, унапређење и проширење обука и радних пракси за повећање запошљивости младих, итд.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1 Демографски подаци

Општина Варварин се простире на површини од 249,3 км², са 21 насељеним местом, у којима је, према проценама Републичког завода за статистику, 2019. године живело 16.099 становника, са опадајућом тенденцијом. У складу са наведеним подацима, густина насељености износи око 65 становника по км, што је мање од густине насељености Расинске области којој Општина припада (83 становника/км²) и региона Шумадије и Западне Србије (72 становника/км²). На основу процењеног броја становника, у општини Варварин је у 2019. години живело 7,3% становника Расинске области, односно мање од 1% становника региона Шумадије и Западне Србије. Према површини, општина Варварин је друга најмања општина Расинске области, а по броју становника трећа најмања општина.

Табела 1: Насеља општине Варварин (ха и апс. бр.)

Р. бр.	Насеље	Површина (ха)	Број становника ³		
			2002.	2016.	2026.
1.	Бачина	3.255	2.381	2.228	2.124
2.	Бошњане	2.130	1.963	1.873	1.810
3.	Варварин варош	184	2.198	2.162	2.137
4.	Варварин село	1.852	1.779	1.722	1.682
5.	Горњи Катун	1.110	1.468	1.410	1.370
6.	Горњи Крчин	440	243	219	203
7.	Доњи Катун	724	1.012	933	880
8.	Доњи Крчин	822	351	317	295
9.	Залоговац	1.085	881	837	807
10.	Избеница	2.547	531	512	499
11.	Карановац	979	409	357	324
12.	Мала Крушевица	573	317	294	279
13.	Мареново	576	453	426	408
14.	Маскаре	773	539	498	471
15.	Обреж	3.077	3.221	3.041	2.918
16.	Орашје	1.328	698	661	636
17.	Пајковац	581	142	122	110
18.	Парцане	719	542	501	474
19.	Суваја	105	149	194	235
20.	Толевац	1.061	570	490	440
21.	Церница	995	275	250	233
УКУПНО		24.928	20.122	19.046	18.334

Извор: Југословенски институт за урбанизам и становање Југинус АД, Просторни план општине Варварин, Варварин, 2009. година; Општинска управа општине Варварин

У укупној популацији Варварина, најбројнији су Срби – 98%, затим Роми, Црногорци, Југословени, Македонци. Старосна структура становништва је релативно неповољна – висок је

процент становништва старог 60 и више година, а просечна старост је становништва у општини је 43,4 година. По задњем попису из 2002 године на основу полне поделе, проценат мушкараца је 49,1 а жена 50,9. Када је у питању образовна структура, доминира становништво са средњом школом и основном школом, а вишеструко је мањи број оних са вишим и високим образовањем. Број жена са средњом, вишом школом и факултетом, нижи је од броја мушкараца са истим нивоом образовања.

Број живорођене деце у општини Варварин у 2019. години износио је 104, односно, релативно исказано, 6,5 деце на 1.000 становника Општине. Број умрлих током исте године износио је 311, односно 19,3 на 1.000 становника. Наведено је формирало негативан природни прираштај у вредности од -207, тј. -12,8 на 1.000 становника. У односу на остале општине Расинске области ситуација са аспекта природног прираштаја у општини Варварин је најнеповољнија, разликујући се од просечне вредности на 1.000 становника у овој области Србије, која износи -8,6, за скоро 50%. У поређењу са регионом Шумадије и Западне Србије, општина Варварин је у 2019. години забележила дупло нижу вредност природног прираштаја на 1.000 становника, а у односу на ниво Републике Србије 2,4 пута нижу вредност. Међутим, важно је нагласити да је природни прираштај у општини Варварин током последњих пет година забележио најповољније вредности у 2018. и 2019. години.

Табела 2 - Тренд кретања броја живорођене деце и природног прираштаја у Општини по годинама, за период 2011 – 2019. године:

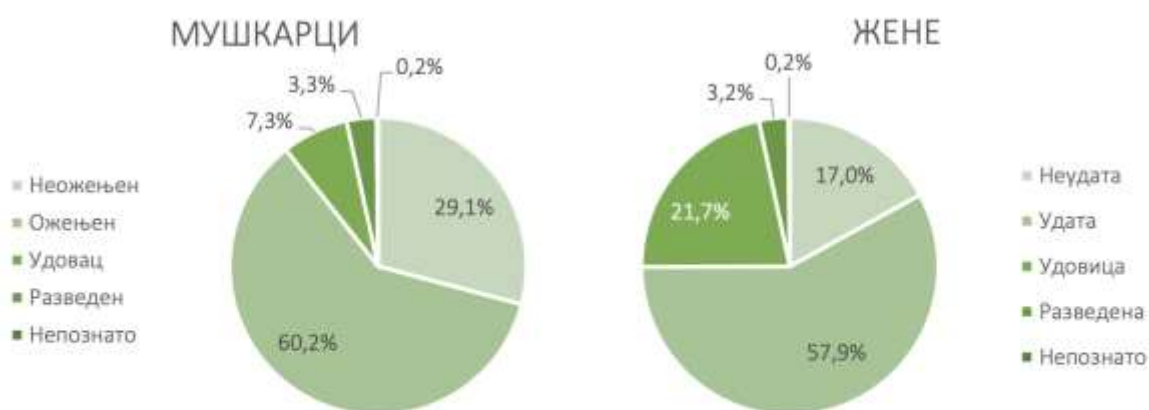
Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Општине и региони у Републици Србији, Београд, 2012 – 2020. године

Просечна старост мајке при рођењу првог детета у Општини у 2019. години износила је 25,7 година, што је за 1,6 година ниже од просека Расинске области, док је стопа укупног фертилитета била 1,2. Најнеповољнији природни прираштај у Варварину у односу на друге општине Расинске области управо је једним делом резултат и ниске стопе укупног фертилитета, која је на нивоу целокупне Расинске области у просеку износила 1,4, а општина Варварин је у 2019. години забележила најнижу вредност овог показатеља у односу на анализирану групу општина.

Број закључених бракова у Општини током 2019. године био је 75, док је број разведених бракова током исте године.

На бази годишњих података РЗС-а о броју закључених и разведених бракова и последњих доступних података о броју удатих / ожењених становника Општине (Попис 2011. године), процењен је број удатог / ожењеног становништва старости 15 и више година за 2019. годину, и он износи око 9.891, односно око 61,4% популације Општине.

Табела 3 - Структура становништва старости 15 и више година према брачном статусу на бази последњих доступних података, из Пописа 2011. године:

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 5 – Брачни статус, Београд, 2011. година:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2013/Pdf/G20134004.pdf>

СТАРОСНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА - Према подацима из 2019. године просечна старост становништва општине Варварин износила је 46,17 година.²¹ Просечна старост у Општини виша је од вредности овог показатеља на нивоу Расинске области (45,27 година), али је незнатно нижа од просечне старости становништва општина Брус и Трстеник. У односу на регион Шумадије и Западне Србије, као и ниво Републике Србије, општина Варварин у просеку има старије становништво. Наиме, просечна старост становништва региона Шумадије и Западне Србије износи 43,75 година, док је просечна старост на нивоу целе земље 43,31 година. Индекс старења у Општини у 2019. години износио је 195,7. Овај индекс представља однос између броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва. Индекс старења у Општини значајно је виши од индекса на нивоу Расинске области, региона Шумадије и Западне Србије и Републике Србије, и то 10,2%, 31,7% и 35,8%, респективно. Међу општинама Расинске области само општина Трстеник бележи вишу вредност овог показатеља од Варварина.

Како је у периоду 2011 – 2019. године индекс старења у Општини континуирано растао, и то по просечној стопи од 3,8%, тако је расла и просечна старост становништва – по

просечној стопи од 0,5%. Током посматраног периода се просечна старост становништва повећала за годину дана и осам месеци, односно за 2,5 месеца у просеку годишње.

Тренд раста индекса старења и просечне старости становништва карактеристичан је и за целокупну Расинску област, регион Шумадије и Западне Србије, као и за Републику Србију. Иако је просечна старост у општини Варварин, као што је већ поменуто, виша у односу на просек на нивоу Расинске области, региона Шумадије и Западне Србије и Републике Србије, просечна пондерисана годишња стопа раста овог показатеља у периоду 2011 – 2019. године у Општини нешто је нижа него на нивоу остале три територијалне јединице, где износи 0,6%, 0,59% и 0,51%, респективно. С друге стране, просечна годишња стопа раста индекса старења у Расинској области током анализираниог периода износила је 3,65%, односно 0,2 процентна поена мање у односу на забележен у Варварину. У односу на регион Шумадије и Западне Србије општина Варварин забележила је 0,3 процентна поена вишу просечну годишњу стопу раста индекса старења, а у односу на Републику Србију 0,9 процентних поена вишу.

Очекивано трајање живота становника општине Варварин (подаци се односе на период 2017 – 2019. године) за мушкарце износи 71,8 година, а за жене 78,6 година. У односу на почетак анализираниог периода, односно 2011. годину, очекивано трајање живота у Општини је код мушке популације смањено за пола године, а код женске популације је порасло за 8,4 месеца. У односу на просечно очекивано трајање живота на нивоу Расинске области, региона Шумадије и Западне Србије и Републике Србије, Варварин бележи сличну вредност за жене, а за 2 године, односно 1 годину и 7 месеци у односу на Регион, и 1 годину и 4 месеца у односу на целу земљу, нижу вредност за мушкарце.

Према подацима из 2019. године о основним контингентима становништва у општини Варварин, 62,6% становника Општине припадало је радном контингенту, односно старосној категорији 15-64 године. Старији од 18 година чинили су 85,1% становника Општине, док су деца предшколског и школског узраста формирала 4,7% и 7,1% становништва Општине, респективно. Жене у фертилној доби (15-49 година старости) формирале су 19,9% становништва Општине.

Табела 4 - Структура становништва општине Варварин према основним контингентима становништва:

	15-64 године	18 и више година	0-6 година	7-14 година	Жене (15-49 година)
Број	10.081	13.697	754	1.143	3.205
%	62,6	85,1	4,7	7,1	19,9

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Општине и региони у Републици Србији, Београд, 2020. година: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G202013047.pdf>

Како је и очекивано, имајући у виду податке о просечној старости и индексу старења становништва у Општини, учешће деце предшколског и школског узраста у

становништву Општине смањено је за 0,45 и 1,88 процентна поена у односу на 2011. годину, респективно, док је учешће старијих од 64 године порасло за 3,7 процентних поена.

Последњи доступни подаци о детаљној старосној структури становништва су подаци из Пописа 2011. године, те ће старосна структура у општини Варварин базирана на поменутих подацима бити представљена на наредној табели:

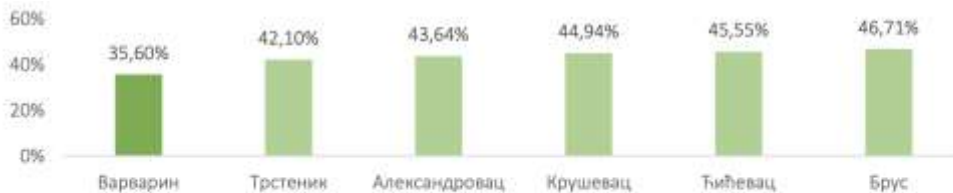
Табела 5 – Старосна структура становништва

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 2 – Старост и пол, Београд, 2011. година:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2012/Pdf/G20124002.pdf>

СТАНОВНИШТВО ПРЕМА РАДНОЈ АКТИВНОСТИ - У општини Варварин, према подацима из 2019. године, број запослених био је 3.590 (223 запослена на 1.000 становника), од чега су жене формирале 36,5% (1.309 запослених жена), а мушкарци 63,5% (2.281 запослених мушкараца). Учешће запослених старости 15 – 29 година у укупној запослености износило је 12,5%. Број незапослених у Општини био је 969 (60 незапослених на 1.000 становника), од чега је жена било 577, односно 59,5%. Како је у делу *Старосна структура становништва* наведено да је број становника Општине који припада радном контингенту (15- 64 година старости) 10.081, закључује се да је учешће запослених у радном контингенту, односно стопа запослености у општини Варварин 35,6%. Другим речима, оквирно је сваки трећи становник Општине запослен.

Табела 6 - Стопе запослености по општинама Расинске области за 2019. годину:

Извор: Обрачунато на бази података преузетих из: Републички завод за статистику Републике Србије, Општине и региони у Републици Србији, Београд, 2020. година:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G202013047.pdf>

Посебан нагласак је потребно ставити на положај жена и младог становништва на тржишту рада у Општини, као и на друга лица која спадају у угрожене категорије. Локални акциони план запошљавања Општине препознаје као основне карактеристике тржишта рада управо високу стопу незапослености младих, високо учешће жена у укупној незапослености, као и велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама (млади, дугорочно незапослени, особе са инвалидитетом, Роми, избегла и расељена лица и др). Друге карактеристике тржишта рада у Општини које Акциони план наводи, а од којих су многе статистичким подацима подупрете кроз претходне делове анализе 3.4. *Становништво према радној активности*, су: низак степен активности становништва, висока незапосленост, велики број ангажованих у сивој економији, као и неповољна старосна и квалификациона структура незапослених. Основни узрок ових проблема јесте недостатак послова као последица недовољне привредне активности.

Као што је већ наведено, жене учествују у укупној запослености у Општини са 36,5%, док у укупном броју незапосленог становништва учествују са 59,5%. Додатно, у укупном броју незапослених лица са шестим и седмим нивоом квалификација, односно степеном стручне спреме, жене учествују са чак 75,8%. Стога је веома важно посебан фокус усмерити на подршку запошљавању жена, са циљем обезбеђења вишег степена родне равноправности и инклузије жена у привредни живот Општине. Детаљна структура незапослених лица према квалификацијама представљена је на наредној илустрацији.

Међу незапосленима првог и другог нивоа квалификација 53,33% су жене, међу незапосленима трећег, четвртог и петог нивоа 55,57% и међу незапосленима шестог и седмог нивоа квалификација жене учествују са, као што је већ поменуто, 75,78%.

Запосленост младих (старости 15-29 година) у Општини износи свега 16,4%, док је њихово учешће у укупној незапослености око 24%. Зато су од великог значаја програми обуке за младе, као припрема за укључење на тржиште рада, али и саветодавна подршка по питању професионалне оријентације, тражења посла и предузетништва, још у фазама касног основног и средњошколског образовања. Канцеларија за младе је спроводила активности на плану запошљавања младих. Међутим, како је наведено и на радионицама радних група, постоји проблем интензивног одласка младих из Барварин у велике градове и иностранство, с обзиром на глобалну тенденцију пресељења

становништва из сеоских у урбане средине, али и с обзиром на изразито ограничену понуду рада на територији Општине. Посебан проблем представља остатак високообразованих младих у градовима у којима су завршили високе школе и факултете.

Поред подршке и програма подстицања запошљавања жена и младих у Општини, потребно је обезбедити и програме подршке, стицања знања и вештина које су неопходне за самосталан рад у струци, програме преквалификације и доквалификације, као и саветодавне видове подршке и за друге угрожене категорије, попут технолошких вишкова, лица старијих од 50 година, Роме, особе са инвалидитетом, дугорочно незапослене и др. Учешће лица старијих од 50 година у укупној незапослености у Општини износи око 31%, док је учешће дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од годину дана) чак 55%. Укупно учешће лица која спадају у угрожену категорију у незапослености у Општини износи скоро 60%, где је највећи број лица у категорији дугорочно незапослени и млади до 30 година старости. На наредној илустрацији биће представљена структура лица из угрожене категорије и учешће појединачних група у укупној незапослености Општине.

ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА Последњи доступни подаци о структури становништва према степену образовања, по општинама, су подаци последњег Пописа из 2011. године, који ће у наставку бити представљени и анализирани за општину Варварин.

Највећи проценат становника Општине има основно образовање – 33,6% становника. Затим следе становници са средњим образовањем – 31,2% и са непотпуним основним образовањем – 23,9%. Становништво Општине средњег степена образовања доминантно формирају лица са завршеном средњом стручном школом у трајању од 4 године – 52,1% становника са средњим степеном образовања; затим следе лица са завршеном средњом стручном школом у трајању краћем од 4 године – 37,9% становника са средњим степеном образовања; док лица са завршеном гимназијом формирају 10% популације за средњим степеном образовања. Виши и високи степен образовања има 6% становника Општине, док је 4,6% становника без школске спреме.

Табела 7 - образовна структура становништва општине Варварин.

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, *Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 3 – Школска спрема, писменост и компјутерска писменост*, Београд, 2011. година: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2013/Pdf/G20134001.pdf>

Приказани подаци указују на то да преко 62% становништва Општине поседује основно образовање или мање од тога (непотпуно основно образовање, без школске спреме). Другим речима, од пет становника Општине троје припада овим образовним категоријама. Мање од сваког трећег становника Општине поседује завршено средње образовање, док становништво са вишим и високим нивоом образовања чини око 6% укупног броја становника. Имајући у виду да готово сваки четврти становник Општине није завршио основну школу, од значаја је напоменути да током протеклих десетак година нису били организовани програми образовања за одрасле у Варварину.

Важно је нагласити да на структуру укупног становништва Општине према степену образовања значајно утиче пол становника, јер је већи проценат жена без школске спреме у односу на број мушкараца, док је проценат жена са вишим и високим образовањем нижи. За скоро 12 процентних поена је више учешће жена без школске спреме и са непотпуним основним образовањем у образовној структури женског становништва Општине од учешћа мушкараца без школске спреме и са непотпуним основним образовањем у образовној структури мушког становништва. Са друге стране, учешће жена са вишим и високим степеном образовања у образовној структури женског становништва ниже је за 1,2 процентна поена у односу на учешће мушкараца са вишим и високим степеном образовања у образовној структури мушког становништва Општине. Наведено сведочи о потреби за већим степеном укључености женског становништва у више нивое образовања и подстицањем родне равноправности. У односу на остале општине Расинске области, општина Варварин бележи висок проценат становника без школске спреме и са непотпуним основним образовањем – највиши међу анализираним општинама. Наиме, у односу на општину Александровац, која следи Варварин према учешћу становника без школске спреме и са непотпуним основним образовањем у образовној структури, Варварин има за 2,3 процентна поена више учешће поменутих категорија у образовној структури становништва, а чак за 13,2 процентна поена више у односу на Крушевац, где је овај проценат најнижи у Расинској

области. Такође, Варварин бележи најниже учешће становника са вишим и високим степеном образовања у образовној структури становника у поређењу са анализираним општинама. Следи општина Ћићевац, где ово учешће износи 8%, односно за 2 процентна поена више него у општини Варварин, док је највеће учешће становника са вишим и високим степеном образовања у образовној структури становништва забележено у Крушевцу – 9 процентних поена више него у Варварину.

У односу на просек на нивоу Расинске области, затим образовну структуру становништва региона Шумадије и Западне Србије, као и Републике Србије, општина Варварин има изузетно високо учешће становника без школске спреме и са непотпуним основним образовањем, а ниско учешће становника са вишим и високим степеном образовања. За Расинском облашћу Општина заостаје за 6,5 процентних поена са аспекта учешћа становника са вишим и високим степеном образовања у образовној структури, за регионом Шумадије и Западне Србије за 5,7 процентних поена, а за нивоом Републике Србије за чак 10,3 процентна поена. Са аспекта учешћа становника без школске спреме и са непотпуним основним образовањем у образовној структури, општина Варварин бележи 9,3 процентна поена више учешће у односу на Расинску област, а 11,3 и 14,9 процентних поена у односу на регион Шумадије и Западне Србије и Републику Србију, респективно.

Неписмено становништво старости 10 и више година у општини Варварин, према последњим доступним подацима (Попис, 2011. године) чинило је 3,76% укупног становништва Општине. Од укупног броја неписмених становника Општине чак 83,2% биле су жене, што поново сведочи о неопходности већег степена инклузије жена у Општини у образовни систем, како би се, последично, утицало и на виши степен запослености жена, те виши ниво животног стандарда и квалитета живота. Од 619 неписмених становника Општине 81,7% били су становници старости 65 и више година, док су млади (посматрана старосна категорија 15-34 године, услед доступности података) формирали 3,1% укупног неписменог становништва Општине.

У односу на ниво целокупне Расинске области општина Варварин бележи нешто виши проценат неписменог становништва (што је и у складу са подацима о образовној структури становништва), а ова разлика износи око 1 процентни поен. У односу на ниво региона Шумадије и Западне Србије проценат неписменог становништва у Општини је за 1,4 процентна поена виши, а у односу на ниво Републике Србије за 1,8 процентних поена виши.

Са аспекта компјутерске писмености становништва старости 15 и више година општина Варварин такође заостаје за Расинском облашћу и бележи најнижи проценат компјутерски писменог становништва међу општинама ове области Републике Србије – 17%. То је за 10,1 процентних поена ниже у односу на Расинску област, 10,8 процентних поена ниже у односу на регион Шумадије и Западне Србије и чак дупло ниже него на

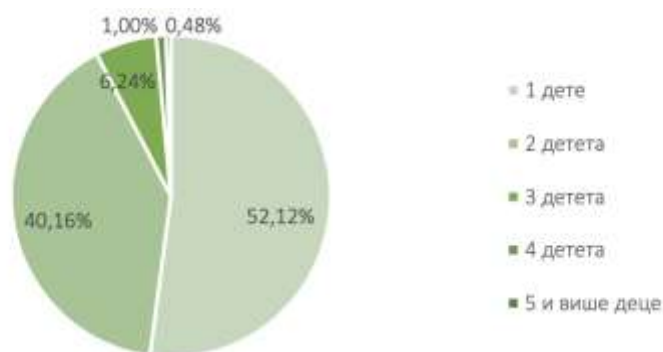
нивоу Републике Србије. Становници Општине који делимично познају рад на рачунару чине 16,5% становништва, док је највећи проценат компјутерски неписмених лица – 66,5%.

ПОРОДИЦЕ И ДОМАЋИНСТВА - Детаљни подаци о породицама и домаћинствима по општинама Републике Србије доступни су за 2011. годину, односно годину последњег Пописа, те ће ови подаци бити представљени и анализирани у наставку.

Број породица у општини Варварин износио је 5.451, а укупан број чланова породица износио је 15.415. У укупном броју породица у Општини највеће учешће су имали брачни парови са децом – 44,6%, које следе брачни парови без деце – 37,4%, затим мајке са децом – 9,4%. Мањи је проценат очева са децом – 3,5%, ванбрачних парова са децом – 3,2% и ванбрачних парова без деце – 2%.³³

Међу породицама са децом у Општини највећи је проценат оних са 1 дететом – 52,1%, а просечан број деце у породицама са децом је у 2011. години износио 1,58.

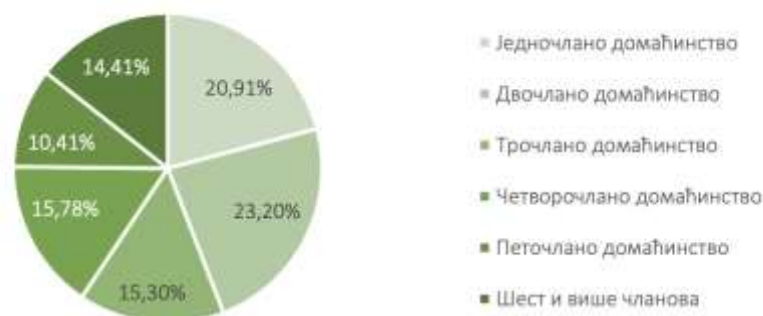
Табела 8 - Структура породица са децом Општине према броју деце представљена је на наредној илустрацији.

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 17 – Породице с децом, Београд, 2011. година:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2014/Pdf/G20144005.pdf>

Укупан број домаћинстава у Општини је према Попису износио 5.544, а највећи удео у овом броју имала су двочлана домаћинства – 23,2%, а затим једночлана домаћинства – 20,9%.

Табела 9 - Структура домаћинстава Општине према броју чланова представљена је на наредној илустрацији.

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, *Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 13 – Основне карактеристике домаћинстава*, Београд, 2011. година: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2013/Pdf/G20134021.pdf>

Највећи проценат домаћинстава Општине има мешовите приходе – 40,1%. Затим следе домаћинства којима је извор прихода пензија – 28,6%, те зараде или друга примања на основу рада у непољопривреди – 12,2%, зараде или друга примања на основу рада у пољопривреди – 9,4%. 4% домаћинстава има друге врсте осталих прихода, 3,7% домаћинстава је без прихода, док се 2% ослања на социјална примања. Представници образовних институција на одржаним радним групама су нагласили да су око 25% породица деце у основном образовању примаоци социјалне помоћи.

МИГРАЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА - Укупан број досељеног становништва у општину Варварин, према подацима за 2019. годину, износио је 162, просечне старости 30,6 година.

Највећи проценат досељеног становништва формирали су Срби – 87% (односно 97,9% национално изјашњеног и опредељеног становништва). Укупан број одсељеног становништва износио је 220, а просечна старост одсељеног становништва била је 33 године. Такође је и у одсељеном становништву највећи проценат Срба – 68,6% (односно 98% национално изјашњеног и опредељеног становништва).

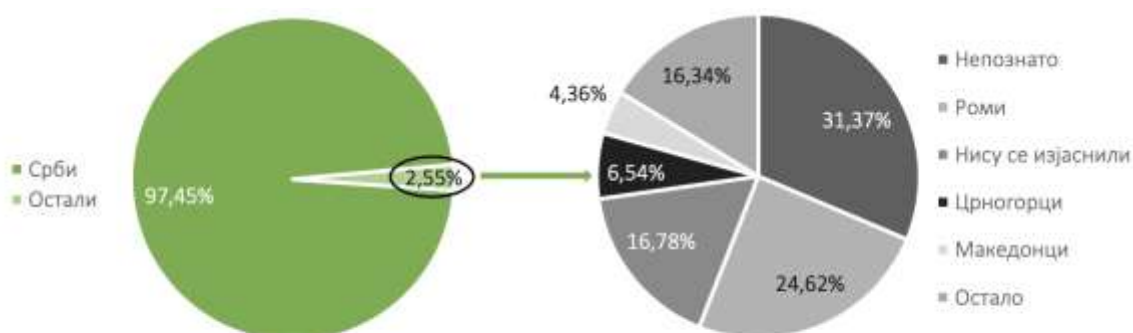
Дакле, миграциони салдо у Општини је негативан и износи -58. Уз негативан природни прираштај, овај показатељ додатно неповољно утиче на демографску слику Општине, одакле се може извући закључак о важности унапређења економских и социјалних аспеката живота у Општини, са циљем задржавања младог становништва у Општини, смањења централизације у земљи, обезбеђења равномерног регионалног развоја и др.

Наведеном закључку додатно доприноси податак да је током периода 2011 – 2019. највећа забележена вредност негативног миграционог салда била управо у 2019. години. Миграциони салдо у Општини је током анализираних периода био позитиван у две године – 2012. и 2017. години, када је износио 17 и 23, респективно.

СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА ПРЕМА НАЦИОНАЛНОЈ ПРИПАДНОСТИ, МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ И ВЕРОИСПОВЕСТИ

Према последњим доступним подацима (Попис 2011. године), највећи проценат становника општине Варварин, структурирано према националном опредељењу, чине Срби, и то 97,4%.²³ Следе их Роми – 0,6% (односно 24,6% остале популације, односно становника који нису Срби), Црногорци – 0,2% (односно 6,5% остале популације, односно становника који нису Срби) и Македонци – 0,1% (односно 4,4% остале популације, односно становника који нису Срби).

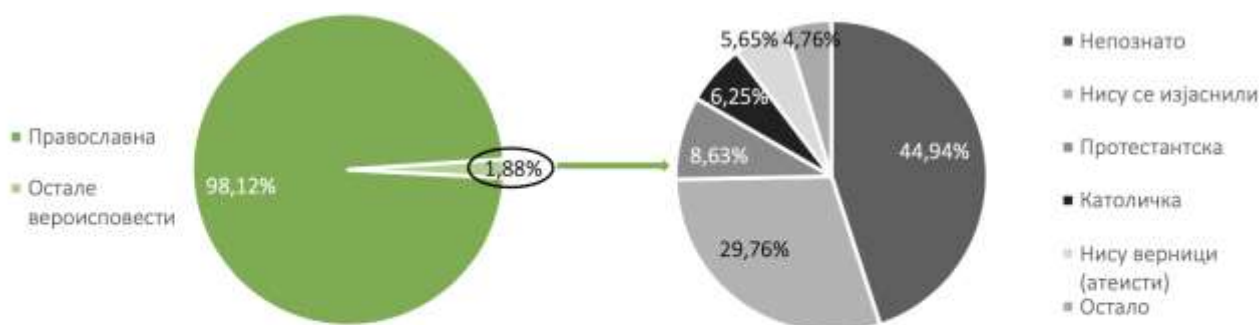
Табела 10. - Структура становништва Општине према националној припадности:

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 1 – Национална припадност, Београд, 2011. година: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2012/Pdf/G20124001.pdf>

Са аспекта вероисповести у структури становника општине Варварин доминантно је учешће православаца – 98,1%. Следи учешће протестаната – 0,2% (односно 8,6% становништва Општине који нису православци), католика – 0,1% (односно 6,2% становника Општине који нису православци) и атеиста – 0,1% (односно 5,6% становника Општине који нису православци).

Табела 11. - Структура становништва општине Варварин према вероисповести:

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Књига 4 – Вероисповест, матерњи језик и национална припадност, Београд, 2011. година: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2013/Pdf/G20134002.pdf>

3.2. Кључни партнери за спровођење локалне омладинске политике

Сектор	Преглед ситуације
Локална самоуправа	<ul style="list-style-type: none"> - Општина Варварин има формирану канцеларију за младе од 2014. године. Место локалног координатора није систематизовано, већ су задужења локалног координатора додељена стручном лицу на другој позицији у јединици локалне самоуправе - Општина Варварин има формиран савет за младе као стално радно тело скупштине општине Варварин. Последње решење о образовању савета за младе општине Варварин је донето 10.2.2020. године. - Савет за младе општине Варварин је усвојио пословник о раду савета за младе општине Варварин. - Савет за младе општине Варварин нема свој план или програм рада, али пословник о раду дефинише обавезу усвајања годишњих извештаја о раду савет за младе. - Савет за младе општине Варварин има 7 чланова, а чланове именује скупштина општине без норме о заступљености младих или укључивању младих из удружења младих и за младе. Према добијеним информацијама, млади из удружења младих и за младе нису део актуелног сазива савета за младе. - Општина издваја финансијска средства за програме које спроводи локална канцеларија за младе
Образовање	<p>Општина Варварин има пет основних школа и то:</p> <ul style="list-style-type: none"> – О.Ш. Јован Курсула која је основана 1839. године. Поред матичне школе постоје и издвојена одељења у местима Горњи и Доњи Катун. Наставу похађа укупно око 520 ученика распоређених у 24 одељења. – Основна школа “Драги Макић” која се налази у месту Бошњане, општина Варварин. – Основна школа “Херој Мирко Томић” која се налази у месту Доњи Крчин, општина Варварин. Назив носи по народном хероју Југославије Мирку Томићу, рођеном у Варварину. Школа је основана 1864. године. Поред матичне школе постоје и издвојена одељења у местима: Тољевац, Горњи Крчин, Залоговац, Мареново, Парцане и Пајковац. Матична школа располаже са 7 класичних учионица, физкултурном салом и отвореним спортским тереном. Наставу похађа око 220 ученика.

	<ul style="list-style-type: none"> – Основна школа “Мирко Томић” налази се у месту Обреж, општина Варварин. Носи име по народном хероју Југославије, Мирку Томићу. Школа је основана 1857. године. Наставу данас похађа око 210 ученика. – Основна школа “Свети Сава” налази се у месту Бачина, општина Варварин. Носи име првог српског просветитеља Растка Немањића, Светог Саве. – Општина Варварин има једну Средњу школу Варварин. Средња школа у Варварину је основана 1965. године. На почетку, школа је радила као истурено одељење Гимназије Крушевац. За 49 година постојања школа је образовала велики број ученика који су постали техничари, гимназијалци или радници у више струка – Канцеларија за младе има одличну сарадњу са свим школама и формираним ђачким парламентима.
Запошљавање	<ul style="list-style-type: none"> – У општини Варварин постоји Филијала НСЗ која има различите програме за младе, као што су: стручна пракса, мера приправништва, стицање практичних знања, клубови за активно тражење посла, обука за започињање сопственог посла, обуке за активно тражење посла, обуке за тржиште рада, обуке на захтев послодавца, обука за потребе послодавца за запосленог. Такође, Национална служба за запошљавање даје и обуке како да се представите послодавцу на разговору за посао, да напишете добар ЦВ и пропратно писмо.
Здравство	<ul style="list-style-type: none"> – У Варварину се налази Дом здравља др Властимир Годић. Дом Здравља Варварин је озбиљна и професионална установа са више од сто запослених, са шест амбуланти које покривају територију општине и тринаест служби, од којих поједине 24 часа дневно стоје на располагању грађанима. Тим стручњака, лекара и специјалиста хумано и стручно брине о здрављу грађана на територији општине са посебном пажњом о деци, старим, болесним и изнемоглим У граду не постоји посебно издвојено Саветовалиште за младе. – Сарадња са Домом здравља је одлична. Заједно реализујемо неколико активности од којих је најредовније обележавање 1. децембра, Дан борбе против ХИВ-а.
Социјална заштита	<ul style="list-style-type: none"> – Центар за социјални рад општина Варварин и Ћићевац се налази у Ћићевцу. – ЦСР пружа подршку следећим категоријама младих - Млади погођени сиромаштвом (из сиромашних породица), млади без

	<p>родитељског старања, млади са поремећајима у понашању, млади жртве породичног насиља, млади са сметњама у развоју, млади са инвалидитетом</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лоши социо – материјални услови у породици утичу на све области живота младих особа – на њихово понашање, интересовања, ставове, однос према друштвеним вредностима, здрављу, образовању. Због тога је из таквих породица највећи број младих који испољавају поремећаје у понашању (чине кривична и прекршајна дела), млади са проблемима у психо – физичком развоју или млади који су се развијају у не стимулативним и поремећеним породичним односима. – У складу са програмом рада и законским овлашћењима остварена је сарадња ЦСР и локалне КЗМ
Безбедност	<ul style="list-style-type: none"> – Варварин има Полицијску станицу са којом канцеларија за младе има добру сарадњу – У оквиру делатности рада Полицијске станице (1) учествовање у изради и спровођењу програма и акционих планова превенције; 2) организовање полицијске делатности уз уважавање потреба грађана и заједнице; 3) организовање и деловање полиције прилагођено безбедносним карактеристикама локалног подручја; 4) предузимање активности на остварењу заштите свих, а нарочито деце, жена, немоћних лица и угрожених друштвених група; 5) организовање мобилности полиције током 24 часа; 6) успостављање односа поверења са грађанима; 7) спровођење образовања и стручног усавршавања полицијских службеника различитог стручног профила за рад на превентивним активностима, у сарадњи са другим образовним, здравственим и другим организацијама), локална КЗМ је успоставила сарадњу у областима од значаја за безбедност младих
Култура и медији	<ul style="list-style-type: none"> – Библиотека у Варварину је 2019. године прославила 100 година постојања на подручју Темнића и општине Варварин – Библиотека данас ради под називом Општинска библиотека Варварин. Поседује фонд од око 40.000 књига, и има више огранака у оквиру темнићког краја: Бачина, Бошњану, Залоговац, Обреж. Већина ових огранака је оснивана у послератно доба, као на пример у Бачини, Бошњану и Обрежу, 1971.године. Најмлађа је основана у Залоговцу 1998.године, са подручјем које покрива и Мареново и Парцане.

	<ul style="list-style-type: none"> - Сваке године у октобру се организује акција бесплатног уписа деце предшколског узраста и ученика првог разреда основне школе. Акција се врши у централној, као и свим подручним библиотекама. У библиотеци се одржавају различита предавања из разних области, изложбе, промоције књига, као и културне манифестације. Најпознатије и најдуговечније су “Сусрети села” и “Темнићи натпис”. У саставу Библиотеке у Варварину радило је и аматерско позориште у Варварину.
<p>Цивилни сектор</p>	<ul style="list-style-type: none"> - НВО “Сејачи среће” – село Варварин – Сејачи среће су невладина, непрофитна организација, која тежи јачану друштвеног активизма младих и унапређењу квалитета живота у локалној заједници и шире. Организација сарађује са великим бројем организација које се баве младима, а од ове године смо и једна од чланица КОМС-а (Кровне организације младих Србије). Млади активисти организације имају великог искуства у самом раду и деловању удружена младих и за младе, сарађују са удружењима младих широм Србије, са којима су прошли тренинге и обуке о значају њиховог удруживања и заједничког деловања. На локалном нивоу, организација је учествовала у изградњи теретане на отвореном, фонтане и дечег игралишта у дворишту МЗ Село Варварин, реализацији бројних радионица за децу и младе, као и у кампањама јавног заговарања. Организација је тренутно ангажована на отварању Омладинског клуба у поменутом простору, за који је Општина Варварин обезбедила простор, а финансијска средства за санацију, кречење, кухињу и намештај су обезбедили од донатора кроз пројекте. Кроз исти пројекат реализује се и едукација групе младих за стицање вештина преговарања са доносиоцима одлука. <p>Црвени крст Варварин - је хуманитарна независна непрофитна и добровољна организација основана на територији општине Варварин и саставни је део Црвеног крста Србије. Црвени крст редовно и континуирано пружа помоћ угроженим лицима са територије општине, интензивно делује у случајевима природних еколошких и других несрећа, ради на превенцији и просвећивању грађана у областима здравствене и социјалне заштите као и на унапређењу хуманитарних вредности друштва</p>

3.3. Анализа постојећих услуга за младе

<u>Р. број</u>	<u>Област</u>	<u>Активности /врста услуге</u>	<u>Носилац активности/ пружалац услуге</u>
1.	Активизам и волонтеризам младих	<ul style="list-style-type: none"> - Обуке за волонтере се организују једанпут годишње или по потреби - Учешће младих у организацији различитих активности - Хуманитарне активности 	КЗМ
2.	Неформално образовање	<ul style="list-style-type: none"> - Курсеви страних језика, компјутера, обуке за повећање запошљивости младих - Ученичке секције које су активне у основним и средњој школи 	КЗМ
3.	Здравље и безбедност младих	<ul style="list-style-type: none"> - Саветовалиште за младе на тему репродуктивног здравља које се реализује у сарадњи са Домом здравља - Трибине о злоупотреби ПАС-а, репродуктивном здрављу, ненасилној комуникацији, безбедности на интернету - Обележавање значајнијих датума из области здравља нпр Дан борбе против ХИВ-а 	КЗМ/ДЗ
4.	Запошљавање	<ul style="list-style-type: none"> - Обуке за повећање запошљивости младих, обуке за активно тражење посла, обука за започињање сопственог бизниса.... 	КЗМ/НСЗ

3.4 Анализа остварених резултата спровођења претходног планског документа

Општина Варварин у периоду од 2015 – 2022. године, није имала израђен Акциони план за младе. Иако није било важећег планског документа, локална КЗМ је реализовала следећи тип активности:

Р. број	Област	Активности /врста услуге
1.	Активизам и волонтеризам младих	- Организовање хуманитарних активности са локалним партнерима (Црвени крст, Удружења различитих корисничких удружења) у којима учествују млади
2.	Неформално образовање	Организовање бесплатних курсева за младе: - Курс компјутера - Курс за коришћење интернета - Курсеви страних језика
3.	Здравље и безбедност младих	Организовање едукације за младе на следеће теме: - Превенција вршњачког насиља - Превенција дигиталног насиља међу младима - Превенција породичног насиља - Безбедност на интернету и трговина људима - Подршка младима у превенцији болести репродуктивног система - Промоција здравих стилова живота - Превенција болести зависности
4.	Запошљавање	Организовање едукације за младе на следеће теме - Дуално образовање - Професионална оријентација - Омладинско предузетништво - Самозапошљавање

3.5 Анализа расположивих могућности

<p><u>Снаге</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Постојање КЗМ - Континуирано усавршавање координатора КЗМ - Располагање простором - Постојање плана развоја општине - Програми за унапређење положаја младих - Континуирана подршка општине и националног нивоа 	<p><u>Слабости</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Пасивност, незаинтересованост и немотивисаност младих - Недостатак програма намењених младима са села - Пораст асоцијалних облика понашања - Недостатак комуникације доносиоца одлука са младима
<p><u>Могућности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Оснивање Омладинског клуба - Промоција Програма за унапређење положаја младих - Побољшање сарадње са парламентима основних и средње школе - Финансијска подршка Министарства омладине и спорта и страних донатора - Боље искоришћавање постојећих ресурса - Развој предузетничког духа 	<p><u>Претње</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Неизвршење трансфера Републике ка општини - Континуирани одлазак младих - Неповољна ситуација на тржишту рада - Неповољна економска ситуација која се рефлектује на младе - Поремећен систем вредности у друштву

4. АНАЛИЗА ПОТРЕБА МЛАДИХ И ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА

4.1. АНАЛИЗА ПОТРЕБА МЛАДИХ

Општина Варварин је урадила Истраживање о положају и потребама младих у августу 2021. године. У истраживању је било 25 питања отвореног и затвореног типа. У истраживању је учествовало преко 100 младих.

- На питање зашто одлазе из града, као основне разлоге за одлазак млади наводе образовање и стручно усавршавање, боље услове живота и недостатак посла.
- Млади сматрају да у општини Варварин не постоји садржаји за квалитетно спровођење слободног времена. Не постоје позориште, биоскоп и други садржаји, па су млади приморани да и за те активности одлазе у Крушевац или друга места ван Варварина.
- Генерални је утисак да млади нису задовољни својим статусом у општини, мисле да нису довољно питани и да не учествују у организацији активности или неким другим садржајима за младе.
- Што се здравствене заштите тиче, млади најчешће одговоре који су им потребни, а тичу се репродуктивног здравља, опасности коришћења психоактивних супстанци и безбедних стилова живота, углавном налазе на интернету или се информишу преко друга-другарице.

Резултати истраживања биће полазна основа за Стратегију унапређења положаја младих општине Варварин за период од 2023 – 2025. године.

4.2. АНАЛИЗА ПРОБЛЕМА

На основу приказа кретања демографских показатеља који се прате у области, анализе резултата претходног локалног акционог плана за младе, као и закључака анализе потреба младих, као основни проблем у омладинској политици је идентификовано недовољно учешће младих у животу локалне заједнице.

Узроке наведеног проблема можемо пронаћи у слабој обавештености младих о активностима Канцеларије за младе као и користима које млади могу да имају од коришћења услуга Канцеларије за младе. Такође, млади нису обавештени ни о предностима које нуди њихов активизам у животу локалне заједнице, што доприноси њиховој слабијој заинтересованости за активизам младих.

Поред наведеног, идентификован је и проблем слабе запошљивости младих мушкараца и жена, како због недовољне привредне активности на територији локалне самоуправе, тако и због недостатка практичних знања и искуства младих. Примећена је и слаба

заинтересованост младих за похађање обука и стручних пракси, која вероватно произилази из недовољне информисаности младих о предностима које могу да остваре похађањем обука или стручних пракси.

Као што је наведено, примећен је проблем недовољне заинтересованости младих да организују нова или учествују у активностима постојећих удружења младих или неким другим видовима активизма. Поред тога, примећена је и слаба заинтересованост младих за партиципацију у процесу доношења одлука. Узроци ових проблема се могу наћи у слабој информисаности младих о значају њиховог активизма и партиципације, недовољном знању младих о начину успостављања и функционисању удружења, као и непостојању одговарајућих простора за обављање активности омладинских удружења.

Такође, идентификован је и проблем који се односи на ризично понашање младих којим угрожавају своје и туђе здравље и безбедност. Млади мушкарци и жене нису довољно информисани о опасностима коришћења алкохола и психоактивних супстанци, али и опасностима од зависности од игара на срећу и нових медија. Са друге стране, примећен је и недостатак одговарајућих места за рекреацију која би била доступна младима (теретане на отвореном, спортски терени, трим стазе и сл.), али и других активности који промовишу рекреацију и здрав живот (часови јоге, програми за учење пливања, итд).

На крају, иако је примећена заинтересованост младих да стварају културне садржаје, као и да их конзумирају, локална заједница не пружа довољно могућности младима да се остваре у овом погледу. Приметан је недостатак програма који популаришу културу и културно стварање међу младима, као и њихово удруживање и медијску промоцију.

Као заједничке последице свих наведених проблема, могу се идентификовати жеља младих да напусте локалну заједницу у тражењу бољих услова за остварење својих амбиција и способности, као и мишљење младих да не могу утицати на живот локалне заједнице и иницирати промене које би им омогућиле да се остваре.

4.3. АНАЛИЗА УПОРЕДНЕ ПРАКСЕ

- Град Крагујевац у партнерству са Универзитетом у Крагујевцу реализује програм Студентске летње стручну праксе у установама и институцијама чији је оснивач Град Крагујевац. Пракса се реализује током јула и августа. Студенти преко Канцеларије за младе и Центра за развој каријере Универзитета се пријављују.
- Град - КЗМ је у обавези да упути дописе институцијама, установама, јкп/јп чији је оснивач да доставе потребе профила за праксу. Након тога расписује се јавни позив за пријаву заинтересованих студената. Овај програм праксе намењен је студентима завршних година основних академских, интегрисаних академских и мастер академских студија.

- С обзиром да су незапосленост младих и неусклађеност образовања са тржиштем рада неки од проблема са којима се млади и у нашем граду сусрећу, ову активност може да буде једна од опција за решавање проблема.
- Канцеларија за младе Града Сремска Митровица од 2019. године има волонтерски сервис који чине база волонтера и волонтерске књижице.
- База волонтера бележи све активности волонтера и у сваком тренутку могу подаци да се извуку и уз препоруку да се доставе као референца више у CV. Волонтерска књижица пружа могућност младима да могу бесплатно да користе услуге установа културе и спорта, као што су позориште, базен, утакмице, музеј, галерија, библиотека.
- С обзиром да и ми желимо да оснујемо волонтерски сервис, ову активност можемо да употребимо за остварење циља.

5. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ

Промена која ће се постићи овом стратегијом, првенствено се огледа у постизању веће видљивости Канцеларије за младе и боље обавештености младих и њихових удружења, али и послодаваца, образовних и здравствених институција, органа јединица локалне самоуправе и других заинтересованих страна о активностима које канцеларија спроводи.

Мере и активности ове стратегије, биће усмерене према томе да повећају запошљивост и самозапошљивост младих, подстакну активизам младих кроз побољшање услова за удруживање младих, као и подстицаја за волонтирање младих. Такође, правци деловања политике младих ће бити усмерени ка смањењу ризичног понашања младих, односно њиховом усмеравању ка здравим и безбедним стиловима живота. На крају, посебна пажња ће се посветити унапређењу услова за културно стваралаштво младих, као и промовисање тог стваралаштва.

Да би се наведено постигло, потребно је остварити координацију активности свих битних чинилаца омладинске политике, на првом месту Канцеларије за младе и удружења младих, али и осталих органа јединице локалне самоуправе, образовних и здравствених институција, полиције, Националне службе за запошљавање и других. Потребно је омогућити свим наведеним чиноцима да партиципирају у формулисању и спровођењу програма од значаја за младе. На крају, потребно је обезбедити и одрживост Канцеларије за младе и повећање њених капацитета, како кроз повећања броја ангажованих лица, тако и кроз похађање обука.

6. ВИЗИЈА

МЛАДИ ОПШТИНЕ ВАРВАРИН СУ АКТИВНИ И РАВНОПРАВНИ УЧЕСНИЦИ У СВИМ ОБЛАСТИМА ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА КОЈИ У ПОТПУНОСТИ РАЗВИЈАЈУ СВОЈ ПОТЕНЦИЈАЛ И ДОПРИНОСЕ ЛИЧНОМ И ДРУШТВЕНОМ РАЗВОЈУ И ДОБРОБИТИ.

7. ЦИЉЕВИ СТРАТЕГИЈЕ

7.1 ОПШТИ ЦИЉ

Општи циљ	Показатељ учинка	Почетна вредност у години 2022	Циљана вредност у години 2023	Извор провере
1. Унапређени услови за учешће младих у животу локалне заједнице	Удео младих који учествују у активностима омладинске политике ЈЛС у укупном броју младих у ЈЛС у години	5%	10%	Извештај о раду КЗМ
	Број младих који су чланови организација младих која активно учествују у креирању и спровођењу омладинске политике ЈЛС у години	70	100	Извештај о раду КЗМ

7.2 ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Посебни циљеви	Показатељ учинка	Почетна вредност у години 2022	Циљана вредност у години 2023	Извор провере
1.1.Оснаживање младих за запошљавање и само - запошљавање	Број младих који су похађали обуке за унапређења компетенција за запошљавање и самозапошљавање, а који су се запослили	Не постоји податак	5	Извештај КЗМ
	Број програма за запошљавање и развој предузетништва младих	1	3	
1.2.Побољшани услови за волонтеризам и активно учешће младих у процесима доношења одлука	Број младих волонтера у години	50	80	Извештај КЗМ
	Број активности /услуга за младе у чијем креирању су учествовали млади у години	0	3	Извештај КЗМ
1.3.Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих	Број обука и активности на тему безбедности младих и превенције свих облика насиља	3	5	Извештај КЗМ
	Број обука и активности на тему здравих стилова живота	3	5	Извештај КЗМ
1.4.Побољшани услови за учешће младих у креирању и конзумирању културних садржаја	Број културних садржаја у чијем креирању су учествовали млади у току године	0	3	Извештај КЗМ

8. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА

<i>Посебни циљ</i>	<i>Мере</i>
Посебан циљ 1.1 Оснаживање младих за запошљавање и самозапошљавање	Мера 1.1.1: Подршка младим женама, младима из осетљивих друштвених група и младима из руралних подручја при запошљавању и самозапошљавању.
	Мера 1.1.2. Унапређење постојећих и развој нових програма који доприносе повећању запошљивости младих
Посебан циљ 1.2: Побољшани услови за волонтеризам и активно учешће младих у процесима доношења одлука	Мера 1.2.1: Унапређење услова за волонтирање међу младима и за младе
	Мера 1.2.2 Унапређење услова за изградњу капацитета удружења младих и укључивање већег броја удружења у активности КЗМ
	Мера 1.2.3 Унапређивање рада Савета за младе општине Варварин кроз укључивање представника младих и представника удружења младих и удружења за младе у састав Савета за младе
Посебан циљ 1.3: Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих	Мера 1.3.1: Развијање и подршка програмима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања младих
	Мера 1.3.2. Унапређење услова за превенцију болести зависности
	Мера 1.3.3. Развој програма и унапређена подршка програмима спорта који се реализују за младе
Посебан циљ 1.4: Унапређење културних програма за младе	Мера 1.4.1. Побољшани услови за учешће младих у креирању и конзумирању културних садржаја

8.1 Посебан циљ 1.1 Оснаживање младих за запошљавање и samozapoшљавање

- *Мера 1.1.1:* Подршка младим женама, младима из осетљивих друштвених група и младима из руралних подручја при запошљавању и samozapoшљавању.

Реализација ове мере, представља један од приоритета.

- Прва активност коју је потребно спровести, подразумева евидентирање младих из наведених циљних група.
- Након тога, приступиће се изради програма подршке, са посебним освртом на начин на који ће се ови програми финансирати.
- Поред наведеног, планира се и спровођење одговарајуће кампање у циљу информисања младих о програму, као и спровођење одговарајућих стручних обука.

Орган задужен за спровођење мере је Канцеларија за младе ЈЛС, док су партнерске организације Национална служба за запошљавање, удружења, образовне установе, стручни појединци ангажовани на писању програма подршке и реализацији планираних обука.

Показатељ резултата је број младих из наведених категорија, који су учествовали у програму подршке.

Очекује се да ће реализација предложене мере допринети едуковању и запошљавању младих из наведених категорија, што ће имати позитиван утицај на привреду општине.

Како би мера била реализована, потребно је обезбедити синхронизован рад свих идентификованих субјеката, с обзиром да је свако од њих подједнако битан у целом процесу.

- *Мера 1.1.2.* Унапређење постојећих и развој нових програма који доприносе повећању запошљивости младих

Ова мера има за циљ развој нових програма који ће унапредити знања и вештине младих како би били конкурентнији на тржишту рада и тиме се утицало на повећање запошљивости младих.

Мера би се реализовала у сарадњи са средњим школама и удружењима грађана која имају стручне капацитете за осмишљавање и реализацију обука. Кроз ову меру би се организовале обуке које доприносе развоју (1) иновативног, технолошког и креативног предузетништва, (2) различитих дигиталних компетенција, (3) програме учења страног језика, (4) вештина за управљање пројектима, (5) вештине комуникације, лидерства и тимског рада.

Показатељ резултата је број реализованих програма и број младих који су учествовали у њима. За спровођење ове мере су потребна додатна средства која ће се планирати буџетом, а део из донаторских средстава. Спровођење ове мере ће оснажити младе и учинити да буду самопоузданији у тражењу посла и конкурентнији на тржишту рада.

Такође, допринеће одрживости и развоју започетог пословања, што ће утицати на свеукупно предузетничко пословање и економски развој, а далекосежно и обезбедити нова радна места, те утицати на бољи квалитет живота. Објективни ризик за спровођење мере јесте недостатак финансијских средстава или не добијање средства од донатора.

8.2 Посебан циљ 1.2: Побољшани услови за волонтеризам и активно учешће младих у процесима доношења одлука

- **Мера 1.2.1: Унапређење услова за волонтирање међу младима и за младе.**

Подизање свести о друштвеном значају активизма младих и њиховом ангажовању у оквиру локалне заједнице, потребно је додатно развијати и унапређивати.

Предметна мера, подразумева спровођење активности у виду израде и промоције волонтерских књижица, којима ће се младим волонтерима обезбедити одређене повластице. Поред тога, интензивно ће се радити на развијању стручних програма волонтирања, као и организацији и одржавању обука за волонтере, што је од нарочитог значаја за разумевање овог института и његово одговарајуће спровођење.

Орган задужен за спровођење мере је Канцеларија за младе ЈЛС.

Партнери у спровођењу мере су представници локалних привредних субјеката који су спремни да учествују у ангажовању волонтера, удружења младих, образовне институције (библиотека) и здравствене институције (дом здравља, дом за старе).

Показатељ резултата је број младих ангажованих волонтера, број институција и привредних субјекта код којих су волонтери ангажовани.

Средства за спровођење мере обезбеђена су у оквиру буџета КЗМ, тако да мера неће представљати оптерећење за буџет ЈЛС. Потребно је обратити пажњу на средства која су потребна за ангажовање стручних појединаца, у вези са израдом стручних програма и одржавањем обука за волонтере.

Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају активизма и волонтерског рада међу младима на територији ЈЛС. Како би мера била реализована, потребно је остварити сарадњу са привредним субјектима и институцијама које су спремне да ангажују волонтере.

Објективни ризик за спровођење мере, јесте незаинтересованост младих за волонтерски рад, као и неспремност привредних субјеката и институција са територије ЈЛС, да ангажују волонтере у складу са опште прихваћеним правилима волонтирања.

- **Мера 1.2.2: Унапређење услова за изградњу капацитета удружења младих и укључивање већег броја удружења у активности КЗМ**

Предметна мера, односи се на спровођење активности у вези са унапређењем услова и подстицању младих на удруживање и заједничко деловање. Жеља је, да се млади

подстакну на оснивање нових удружења, при чему ће се посебна пажња посветити њиховом оспособљавању за укључивање у партнерски однос са КЗМ.

Како би се то остварило, потребно је спровести одговарајућу информативну кампању по школама и друштвеним мрежама на тему значаја удруживања младих, након чега би сви заинтересовани млади прошли обуку на теме удруживања, оснивања и функционисања удружења и заговарања.

Реализатор мере је КЗМ, док су партнери у спровођењу мере представници удружења младих са територије ЈЛС.

Показатељ резултата је број удружења која су основана, број младих који су учествовали у планираним радионицама.

Средства за спровођење мере обезбеђена су у оквиру буџета КЗМ.

Потребно је обратити пажњу на средства која су потребна за евентуално ангажовање стручних појединаца, који ће држати обуке.

Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају њиховог удруживања, и заједничког деловања у областима интересовања. Како би мера била реализована, потребно је остварити сарадњу како са постојећим удружењима, тако и са заинтересованим младим женама и мушкарцима који показују интересовање да оснују нова удружења.

Објективни ризик за спровођење мере, јесте незаинтересованост младих за учешће у овом програму, односно непостојање удружења на територији ЈЛС, која имају искуство и знање у предметној области (у том случају би било потребно ангажовати спољне сараднике, што значајно повећава трошкове за спровођење мере).

Мера 1.2.3: Мера 1.2.3 - Унапређивање рада Савета за младе општине Варварин кроз укључивање представника младих, представника удружења младих и удружења за младе у састав Савета за младе.

Предметна мера, односи се на спровођење активности у вези са укључивањем представника младих и представника удружења младих и за младе у састав Савета за младе. Жеља је да млади буду функционално укључени у процесе доношења одлука и одлучивање у областима од значаја за младе.

Како би се то остварило, потребно је спровести одговарајућу информативну кампању по школама и друштвеним мрежама на тему значаја удруживања младих, након чега би сви заинтересовани млади прошли обуку на теме удруживања, оснивања и функционисања удружења и заговарања.

Реализатор мере је КЗМ, док су партнери у спровођењу мере представници удружења младих и за младе са територије ЈЛС.

Показатељ резултата је укупан број младих и представника удружења младих и за младе који су узели учешће у раду Савета за младе

Средства за спровођење мере обезбеђена су у оквиру буџета КЗМ.

Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају укључивања у процес доношења одлука и одлучивање, како би се мере за

подршку локалне омладинске политике базирале на стварним потребама и жељама младих.

Како би мера била реализована, потребно је остварити сарадњу са постојећим удружењима која треба информисати о планираним активностима, како би се укључили у рад Савета за младе општине Варварин.

Објективни ризик за спровођење мере, јесте незаинтересованост младих за рад у Савету за младе и мали број удружења младих и за младе на територији ЈЛС.

8.3 Посебан циљ 1.3: Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих

- **Мера 1.3.1: Развијање и подршка програмима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања младих**

Реализацијом мере постиже се непосредни утицај на понашање младих, у циљу сузбијања свих облика ризичног понашања и промоције здравих животних навика. С тим у вези, потребно је расписати и спровести јавни позив за удружења, на тему „Утврђивање програма превенције болести зависности”, односно на тему „Унапређење здравља младих Рома и Ромкиња”. Спроведене анализе указују на неопходност да се овим питањима посвети нарочита пажња. Такође, за реализацију мере потребно је ангажовање КЗМ, Дома здравља, локалних удружења за младе, који ће путем информативних кампања и одржаних стручних радионица, информисати и едуковати младе на ову тему.

Орган задужен за спровођење мере је КЗМ, док ће удружења младих и Дом здравља бити партнери задужени за спровођење мере.

Показатељ резултата је број реализованих програма (највише два); Број младих који су учествовали у одржаним радионицама. Средства за спровођење мере су обезбеђена у буџету КЗМ. Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду њихову склоност ка понашањима која се могу сврстати у категорију ризичних, као и неопходности подизања свести о опасностима која она носе. Како би мера била реализована, потребно је обезбедити синхронизовани рад свих укључених актера. Објективни **ризик** за спровођење мере, јесте евентуални неуспех јавног позива, уколико се на позив не јаве удружења са одговарајућом експертизом.

- **Мера 1.3.2. Унапређење услова за превенцију болести зависности.**

Наведена мера се односи на коришћење различитих стратегија (информисање, едукације, идентификација проблема и упућивање) које би допринеле превенцији болести зависности. У очекивању акредитације програма за младе и акредитације стручњака омладинског рада, који ће допринети квалитету програма који се реализују са младима, потребно је оснажити удружења за младе и удружења младих да креирају

пројекте у овој области, руководећи се препорученим стандардима. Затим је потребно истражити понуду програма и едуковати тренере/фацилитаторе за спровођење доступних програма (програми који су реализовани, праћени и дају резултате као нпр. Вештине за адолесценцију или други акредитовани програми у овој области). С тим у вези, треба обезбедити сарадњу са Факултетом за специјалну едукацију и рехабилитацију који може обезбедити едукаторе и студенте волонтере. Кроз организовање трибина, подкаста, кампања утицати на подизање нивоа знања и обавештености омладине о ризичним факторима који су у вези са различитим облицима друштвено неприхватљивог и штетног понашања (употреба алкохола, дувана, наркотичких средстава, коцкање), коме да се обрате ако им је потребна подршка, као и развијање уверења који подржавају просоцијални животни стил и начин понашања. Затим, организовање обука за младе за развој низа социјалних вештина које младе чине отпорнијим на негативне вршњачке утицаје и утичу на способност правилног процењивања и расуђивања, доношење исправних одлука, унапређење самоконтроле, самопоуздања, унапређење вештина комуникације, упознавање са техникама превазилажења стреса, и слично. Истраживања показују да млади најбоље реагују на вршњачку подршку и едукацију, те ће посебна пажња бити посвећена програмима које реализују обучени млади.

У оквиру ове мере треба организовати и информисање и обуке за наставнике и родитеље са циљем њиховог информисања и оснаживања за препознавање проблема и упућивање.

Мера ће се реализовати кроз финансирање програма које спроводе удружења за младе, удружења младих по расписаном јавном позиву или кроз донаторска средства.

Показатељ резултата је број организованих кампања, обука и број учесника. Део средстава ће се обезбедити из буџета општине Варварин, а део од донатора. Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, на бољи квалитет њиховог живота и живота њихових породица, те, потенцијално, смањити стопу криминала у друштву. За спровођење ове мере подршку КЗМ ће пружати Дом здравља као и удружења младих и за младе. Потенцијални ризик у спровођењу наведене мере јавља се у мотивисаности младих да учествују у наведеним активностима, као и капацитети удружења да реализују програме и постигну планиране циљеве.

- ***Мера 1.3.3. Развој програма и унапређена подршка програмима спорта који се реализују за младе***

Наведена мера подразумева повећање понуда за младе за бављење бесплатним или доступним спортским активностима. У сарадњи са КЗМ, потребно је испитати потребе младих у области спорта за сваку наредну буџетску годину.

Пре достављања годишњих програма у области спорта, потребно је упознати представнике спортских организација о потребама израде програма којима ће циљна група бити омладина. У складу са Законом о спорту, образовне установе се третирају као

спортске организације и треба мотивисати наставнике школа да осмисле спортске програме за младе који ће им бити доступни током целе године и/или током распуста и/или за време викенда.

Показатељ резултата је број младих који учествују у спортским програмима. Део средстава за реализацију наведене мере ће се обезбедити из буџета општине Варварин, у партнерству са Спортским савезом. Реализација наведене мере ће добринети да млади буду здравији и задовољнији квалитетом живота, стекну навике за упражњавање спортских активности и тако утичу на превенцију кардио-васкуларних проблема, зглобно-мишићних повреда, гојазности, појаве дијабетеса, очување менталног здравља и друго. За спровођење наведене мере биће задужена КЗМ И Спортски савез. Ризик представља слаба мотивисаност постојећих спортских организација да организују програме за младе, јер нису у фокусу организације које су оријентисане на спортски резултат и развој врхунског спортисте. Овај ризик се превазилази мотивисањем школских спортских педагога да планирају и спроводе програме у области спортске рекреације за младе.

8.4 Посебан циљ 1.4: Унапређење културних програма за младе

- ***Мера 1.4.1: Побољшани услови за учешће младих у креирању и конзумирању културних садржаја***

Једна од мера неопходних за унапређење услова за учешће младих у креирању и коришћењу културних садржаја, представља и медијска промоција. Активности које је потребно реализовати у оквиру наведене мере, подразумевају мапирање свих релевантних медија (електронски, штампани, интернет медији) на територији ЈЛС. Након тога, потребно је остварити сарадњу са представницима тих медија (уредници, новинари, репортери), која треба да буде заснована на промоцији културног садржаја за младе, као и обезбеђивање одговарајућих медијских садржаја које је потребно промовисати. Нарочито треба обратити пажњу на потребе младих и њихова интересовања када је у питању одређивање приоритета у промовисању наведених садржаја.

За реализацију мере, одговорна је КЗМ. Партнери у спровођењу мере су локални медији, удружења младих, као и све установе културе (позоришта, домови културе, музеји, галерије и слично) које постоје и функционишу у оквиру ЈЛС.

Показатељ резултата је број медија који континуирано сарађују са КЗМ у погледу промоције културних садржаја за младе. Број телевизијских и радио емисија који промовишу ове садржаје. Средства за спровођење мере су обезбеђена у буџету КЗМ и немају утицај на буџетске расходе ЈЛС. Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду неопходност њихове едукације и подстицај да креирају и конзумирају културне садржаје. Како би мера била реализована, потребно је да запослени у КЗМ прођу обуке за комуникацију са медијима и јавне наступе. Објективни

ризик за спровођење мере, јесте непостојање интересовања локалних медија за промоцију културних садржаја за младе.

9. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Стратегија се усваја на период од три године. Мере предвиђене овом стратегијом, биће реализоване у складу са динамиком утврђеном *Акционим планом за спровођење Стратегије*, који чини њен саставни део. Први акциони план је усвојен заједно са стратегијом, на период важења од једне године. Након спровођења акционог плана за једну годину, приступиће се изради акционог плана за друге две године важења Стратегије, а након тога и за две последње године важења Стратегије.

Спровођењем Стратегије управљаће *Савет за младе*, који ће бити састављен од представника управе ЈЛС надлежних за предметну област, представника Канцеларије за младе, представника других институција одговорних за спровођење утврђених мера и активности, као и од представника удружења младих и удружења за младе. Административну, техничку и стручну подршку раду Савету за младе пружаће Канцеларија за младе.

Савет за младе ће најмање три пута годишње одржавати седнице, на којима ће бити представљен кратак извештај о спроведеним мерама и активностима из Стратегије, као и о проблемима који су препознати у спровођењу појединих мера и активности. Поред наведеног, Савет за младе ће водити расправу о примећеним проблемима у спровођењу Стратегије и заједнички доносити одлуке о начину на који би дати проблеми могли да се превазиђу.

10. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

Јавна расправа о Предлогу стратегије за унапређење положаја младих општине Варварин спроведена је у периоду од 1.12.2022. до 10.12.2022. Позив за учешће у јавној расправи, објављен је на званичној страници општине 1.12.2002. Јавна расправа је спроведена достављањем писаних коментара. У јавној расправи учествовали су: институције, организације, удружења и појединци из општине Варварин.

Предлози, примедбе и сугестије који су достављени и након спроведене анализе уврштени су у текст Стратегије.

11. ОБЈАВЉИВАЊЕ

Стратегија унапређења положаја младих општине Варварин, биће објављена у Службеном листу града/општине.

1. АКЦИОНИ ПЛАН

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1 – Оснаживање младих за запошљавање и samozapošljavanje			
МЕРА 1.2 - Унапређење постојећих и развој нових програма који доприносе повећању запошљивости младих			
Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
1.2.1 Јачање пословних компетенција младих кроз услуге професионалне оријентације и каријериног вођења	Реализовано минимум 5 радионица Минимум 200 младих користило услуге програма	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних радионица • Број младих који су користили услуге 	КЗМ Удружења Национална служба за запошљавање
1.2.2. Јачање пословних компетенција младих кроз едукацију о писању CV-а и пословну комуникацију	Реализовано минимум 5 обука за младе Минимум 50 младих учествовало на обукама	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих обука • Број младих који су учествовали на обукама 	КЗМ Удружења Национална служба за запошљавање
1.2.3. Јачање пословних компетенција младих кроз мотивисање за покретање сопственог бизниса и креирање бизнис плана	Реализовано минимум 5 обука Минимум 50 младих учествовало на обукама	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих обука • Број младих који су учествовали на обукама 	КЗМ Удружења Национална служба за запошљавање
1.2.4. Јачање пословних компетенција младих кроз мотивисање за послове у области пољопривреде	Реализовано минимум 5 обука Минимум 50 младих учествовало на обукама	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих обука • Број младих који су учествовали на обукама 	КЗМ Удружења Национална служба за запошљавање
1.2.5. Умрежавање локалних актера у циљу унапређења подршке младима у области запошљавања и samozapošljavanja	Реализовано минимум 5 интер - секторских састанака Састанцима присуствовали представници минимум 10 институција и организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних састанака • Број учесника састанака • Број институција које су имале представнике 	КЗМ Удружења Национална служба за запошљавање

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2 – Побољшани услови за волонтеризам, активно учешће младих и учешће младих у процесима доношења одлука

у развоја политика за младе

МЕРА 2.1 - Унапређење услова за волонтирање међу младима и за младе

<p>2.1.1. Креирање интернет видео материјала намењених информисању младих о волонтеризму</p>	<p>Креирана 3 видео материјала на тему промоције волонтеризма Информисано мин. 1000 младих путем видео материјала</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број креираних видео материјала • Број младих који су информисани 	<p>КЗМ Удружења</p>
<p>2.1.2. Информисање младих о могућностима волонтирања и учешћа у хуманитарним акцијама путем друштвених мрежа</p>	<p>Објављено мин. 50 објава са позивањем младих да се укључе у хуманитарне догађаје</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број објава са позивањем младих. • Број младих укључених у хуманитарне догађаје 	<p>КЗМ Удружења</p>
<p>2.1.3. Организовање хуманитарних акција у којима учествују волонтери</p>	<p>Реализовано минимум 5 хуманитарних акција Укључено мин. 100 младих у хуманитарне догађаје</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих хуманитарних акција • Број младих који су учествовали у хуманитарним акцијама 	<p>КЗМ Удружења</p>
<p>2.1.4. Израда волонтерских пасоша за младе волонтере</p>	<p>Пријавило се минимум 50 младих за програм волонтерског пасоша</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих пријављених за волонтерски пасош 	<p>КЗМ Удружења</p>
<p>2.1.5. Организовање волонтерског учешће младих при организовању спортских такмичења</p>	<p>Реализовано минимум 5 волонтерских акција у организовања спортских такмичења Минимум 20 младих узело учешће на организацији спортских такмичења</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број волонтерских акција • Број младих који су волонтерски учествовали у организацији спортских такмичења 	<p>КЗМ Удружења Спортски клубови</p>

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2 – Побољшани услови за волонтеризам, активно учешће младих и учешће младих у процесима доношења одлука у развоја политика за младе

МЕРА 2.2 - Унапређење услова за изградњу капацитета удружења младих и укључивање већег броја удружења у активности КЗМ .

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
2.2.1. Медијска кампања у циљу промоције рада цивилног сектора и примера добре праксе који су остварени радом представника цивилног сектора	Организовано минимум 5 медијских кампања Презентовано минимум 15 успешних пројектата представника цивилног сектора	<ul style="list-style-type: none"> • Број медијских кампања • Број презентованих успешних пројектата цивилног сектора 	КЗМ Локални медији
2.2.2. Организовање заједничких акција КЗМа и постојећих организација цивилног сектора	Реализовано минимум 5 заједничких акција Минимум 150 младих учествовало у активностима	<ul style="list-style-type: none"> • Број заједничких акција КЗМа и удружења • Број младих који су учествовали у заједничким акцијама 	КЗМ Удружења
2.2.3. Обуке намењене младима, представницима организација младих и организација за младе у области писања и реализације пројектата	Реализовано минимум 5 едукација Минимум 50 младих учествовало у едукацијама	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих едукација • Број младих који су учествовали на едукацијама 	КЗМ Удружења
2.2.4. Обуке за вршњачке едукаторе у областима од значаја за младе, посебно јачање цивилног сектора	Едуковано минимум 20 младих за вршњачког едукатора	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих едукација • Број младих који су учествовали на едукацијама 	КЗМ Удружења
2.2.5. Организовање инфо-сесија у циљу упознавања младих са законском регулативно отварања и рада невладиних организација	Организовано минимум 5 инфо сесија На инфо сесијама учествовало минимум 100 младих	Број реализованих инфо-сесија Број младих који је учествовао у инфо - сесијама	КЗМ Удружења

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2 – Побољшани услови за волонтеризам, активно учешће младих и учешће младих у процесима доношења одлука у развоја политика за младе

МЕРА 2.3 - Унапређивање рада Савета за младе општине Варварин кроз укључивање представника удружења младих и удружења за младе у састав Савета, поред представника ЈЛС за предметну област, представника Канцеларије за младе, представника других институција одговорних за спровођење утврђених мера и активности.

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
2.2.1. Организовање индивидуалних састанака са младима и представницима НВО сектора за младе и рад са младима	Организовано минимум 5 састанака Реализовано 5 медијских појављивања	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих састанака • Број медијских појављивања 	КЗМ Локални медији
2.2.2. Организовање састанака НВО сектора у циљу избора представника за чланство у Савету за младе	Реализована минимум 2 састанка за избор представника у Савету за младе Изабран минимум један представник организација младих и за младе у састав Савета за младе.	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих састанака • Изабрани представници организација младих и за младе у Савету за младе 	КЗМ Удружења
2.2.3. Организовање Састанка савета за младе у циљу проширења чланства и допуне структуре	Реализован састанак Савета на коме је проширен састав представницима организација младих и за младе.	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих састанака 	КЗМ
2.2.4. Подршка организовању редовних састанака представника младих и организација младих и за младе	Реализовано минимално 5 састанака са представницима младих и организацијама младих и за младе	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих састанака 	КЗМ

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3 – Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих

МЕРА 3.1 - Развијање и подршка програмима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања младих

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
3.1.1. Едукације на тему здравих стилова живота.	Реализовано минимум 10 едукација на тему здраве исхране Минимум 100 младих похађало едукације	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих едукација • Број младих који су похађали едукације 	КЗМ Удружења Дом здравља
3.1.2 Организовање активности боравка у природи за младе	Реализовано минимум 5 кампова за младе Минимум 100 младих похађало активности у природи за младе	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих кампова за младе • Број младих који су похађали активности у природи 	КЗМ Удружења Дом здравља
3.1.3. Едукација и саветовање на тему превенције конзумације дуванских производа	Организоване три едукације или саветовања Укључено најмање 100 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих саветовања или едукација • Број младих који су користили услуге 	КЗМ Удружења Дом здравља
3.1.4. Програми едукације за младе, родитеље и стручњаке у области превенције вршњачког насиља	Организовано најмање пет програма Укључено најмање 500 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих програма • Број укључених младих 	КЗМ Удружења Школе
3.1.5. Програми едукације за младе, родитеље и стручњаке у области превенције дигиталног насиља међу младима	Организовано најмање пет програма Укључено најмање 500 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих програма • Број укључених младих 	КЗМ Удружења Школе

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3 – Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих
МЕРА 3.2 - Унапређење услова за превенцију болести зависности

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
3.2.1. Онлајн кампање у циљу информисања младих о болестима зависности	-Организоване минимум 3 кампање -Информисано минимум 1000 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих кампања • Број младих који су информисани путем кампања 	КЗМ Удружења Дом здравља Локални медији
3.2.2. Програми едукације за младе, и стручњаке у области превенције болести зависности	-Организовано најмање пет едукација -Укључено најмање 300 младих -Укључено најмање 20 стручњака	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих едукација • Број укључених младих 	КЗМ Удружења Дом здравља
3.2.3. Медијска кампања за младе али и ширу друштвену заједницу у циљу превенције коришћења психо-активних супстанци	-Реализоване минимум 4 медијске кампање	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих медијских кампања 	КЗМ Локални медији
3.2.4. Организовање едукација за младе у циљу превенције зависности од интернета (компјутерске игрице, социјалне мреже..)	-Организовано најмање пет едукација -Укључено најмање 300 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих едукација • Број укључених младих 	КЗМ Удружења Дом здравља Локални медији
3.2.5. Умрежавање институција и организација које се баве младима у циљу превенције болести зависности	-Организоване минимум 5 међу-секторских састанака -Учествовало минимум 7 локалних институција и организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних међу-секторских састанака • Број институција 	КЗМ Удружења Дом здравља Локални медији

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3 – Унапређени здрави стилови живота и безбедносна култура младих
МЕРА 3.3 - Развој програма и унапређена подршка програмима спорта који се реализују за младе

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
3.3.1. Организовање бесплатних спортских рекреативних догађаја за младе на територији општине	-Организовано минимум 5 рекреативних догађаја за младе -Минимум 300 младих учествовало у рекреативним догађајима за младе	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних радионица рекреативних догађаја за младе • Број младих учесника рекреативних догађаја 	КЗМ Удружења Спортски клубови
3.3.2. Организовање спортских кампова за младе у природи	-Реализовано минимум 2 спортска кампа -Минимум 200 младих учествовало у спортским камповима	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних спортских кампова • Број младих учесника спортских кампова 	КЗМ Удружења Спортски клубови
3.3.3. Посете младих значајним спортским догађајима на територији општине/округа	-Организоване мин. 3 посете значајним спортским догађајима -Минимум 100 младих учествовало у организованом учествовању на спортским догађајима	Број младих који су посетили спортска такмичења Број посећених спортских догађаја на годишњем нивоу	КЗМ Удружења Спортски клубови
3.3.4. Едукације на тему злоупотребе суплементације код младих који се рекреативно баве спортом	-Организовано минимум 5 едукација -Минимум 100 младих који се рекреативно баве спортом похађали едукације	<ul style="list-style-type: none"> • Број едукација • Број младих који су похађали едукације 	КЗМ Удружења Спортски клубови
3.3.5. Медијска промоција спорта као модела слободног времена младих	-Реализовано 12 медијских појављивања у циљу промоције спорта код младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број медијских појављивања 	КЗМ Удружења Спортски клубови Локални медији

ПОСЕБНИ ЦИЉ 4 – Унапређење културних програма за младе
МЕРА 4.1 - Побољшани услови за учешће младих у креирању и конзумирању културних садржаја

Назив активности	Очекивани резултати	Индикатори	Носиоци/Партнери
4.1.1 .Укључивање младих у процес организације и реализације културних догађаја	Минимум 5 културних догађаја у којима су млади учествовали у реализацији и организацији Минимум 50 младих који су учествовали у реализацији и организацији	<ul style="list-style-type: none"> • Број културних догађаја у којима су млади учествовали у реализацији и организацији • Број младих који су учествовали у реализацији и организацији 	КЗМ Удружења Институције културе Школе
4.1.2. Радионице за младе из области културног стваралаштва(глума, музика, књижевност...)	Реализовано минимум 10 уметничких радионица Минимум 100 младих учествовало у радионицама	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих радионица • Број младих који су учествовали у радионицама 	КЗМ Удружења Институције културе
4.1.3. Медијска промоција културних догађаја у циљу информисања младих	Реализовано 10 медијских појављивања о културним догађајима У промоцији учествовало минимум 50 младих	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих догађаја • Број младих који су учествовали на догађајима 	КЗМ Удружења Институције културе Локални медији
4.1.4. Креирање и одржавање профила на друштвеним мрежама за потребе информисања младих о културним догађајима за младе	Креиран 1 профил на друштвеним мрежама. Постављено минимум 50 објава са информацијама о догађајима предвиђени за младе	<ul style="list-style-type: none"> • Број креираних профила • Број постављених објава 	КЗМ Удружења Институције културе Локални медији